ปวีณา พันธ์กล้า 2551: การศึกษาการส่งผ่านราคามันสำปะหลังของไทยก่อนและหลังการเปิดเสรีการค้า Asean-China ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อาจารย์กาญจนา ศรีพฤทธิ์เกียรติ, Ph.D. 115 หน้า

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการผลิตและการตลาดมันสำปะหลังของไทยและจีน และวิเคราะห์การส่งผ่านราคามันเส้นระหว่างตลาดท้องถิ่น ตลาดขายส่ง และตลาดส่งออกก่อนและหลังการเปิดเสรีการค้า Asean-China โดยใช้ข้อมูลอนุกรมเวลารายเดือน ตั้งแต่เดือนมกราคม 2541-กรกฎาคม 2550 ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์อนุกรมเวลา Cointegration และ Error Correction Model (ECM)

การศึกษาสภาพทั่วไปของอุตสาหกรรมมันเส้นพบว่า มันสำปะหลังในประเทศไทยแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ได้แก่ มันเส้น มันอัดเม็ด และแป้งมันสำปะหลัง โดยมันเส้นนำมาเป็นวัตถุดิบสำหรับการผลิตเอทานอลและอาหารสัตว์ ช่องทางการตลาดมันเส้นในประเทศไทยประกอบไปด้วย เกษตรกร พ่อค้ารวบรวม โรงงานมันเส้น พ่อค้าขายส่ง พ่อค้าขายปลีก ผู้ส่งออก และผู้บริโภค ปี 2549 ไทยส่งออกมันเส้นไปจีนเท่ากับ 3.82 ล้านตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 99.74 ของปริมาณมันเส้นทั้งหมด ซึ่งจีนนำมันเส้นไปใช้ในอุตสาหกรรมแอลกอฮอล์ เนื่องจากการผลิตมันสำปะหลังในประเทศจีนยังมีไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ภายในประเทศ จึงเป็นโอกาสของผู้ประกอบการมันเส้นของไทยโดยเน้นกระบวนการผลิตมันเส้นที่ได้มาตรฐานเพื่อสามารถแข่งขันกับประเทศคู่แข่งได้ คือ เวียดนามและอินโดนีเซีย

ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงด้านราคาพบว่า ก่อนและหลังมี FTA ไทย-จีน ราคาระหว่างตลาดมีความสัมพันธ์เชิงคุณภาพในระยะยาวและความสัมพันธ์เชิงคุณภาพในระยะสั้น แต่การส่งผ่านราคาในแต่ละระดับไม่สมบูรณ์ ซึ่งทิศทางการส่งผ่านราคามีทิศทางจากระดับตลาดส่งออกมายังระดับตลาดขายส่ง และระดับตลาดขายส่งผ่านราคามายังระดับตลาดท้องถิ่น ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ราคาส่งออกเป็นตัวกำหนดราคาภายในประเทศเพราะมันเส้นที่ผลิตได้ในประเทศผูกติดกับการส่งออกเป็นหลัก และการมี FTA ไทย-จีน ทำให้ราคาที่เกษตรกรได้รับและราคาที่พ่อค้าขายส่งได้รับมีมูลค่าเพิ่มขึ้นกว่าก่อนมี FTA ไทย-จีน

ดังนั้นรัฐบาลควรมีการกำหนดโควตามันเส้นส่งออก เพื่อให้มีปริมาณมันเส้นเพียงพอที่ใช้ผลิตเอทานอลภายในประเทศ และหากรัฐบาลมีการใช้นโยบายแทรกแซงราคา ควรพิจารณาถึงความสำคัญของตลาดส่งออกที่มีบทบาทต่อการกำหนดราคาตามมาด้วย รวมทั้งสนับสนุนให้มีการขยายตัวของตลาดภายในประเทศเพื่อเป็นแหล่งรองรับผลผลิตและลดการพึ่งพาตลาดส่งออก

ปวีณา พันธ์กล้า — ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก — 28 / 05 / 2551